ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΕΙΣΑΓΓΕΛΕΑ
PHILIPPE LÉGER
της 12ης Μαΐου 2005 [1]

1. Με την παρούσα προσφυγή η Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων ζητεί από το Δικαστήριο να αναγνωρίσει ότι το Βασίλειο της Σουηδίας παρέβη τις υποχρεώσεις που υπέχει από το άρθρο 5 της οδηγίας 89/662/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 11ης Δεκεμβρίου 1989, σχετικά με τους κτηνιατρικούς ελέγχους που εφαρμιόζονται στο ενδοκοινοτικό εμπόριο με προοπτική την υλοποίηση της εσωτερικής αγοράς [2].

2. Η Επιτροπή προσάπτει συγκεκριμένα σε αυτό το κράτος μέλος ότι διατηρεί ένα σύστημα δηλώσεως πριν από τις εισαγωγές που πλήττει τους εισαγωγείς ορισμένων ζωικών προϊόντων τα οποία προέρχονται από άλλα κράτη μέλη.

1 — Γλώσσα του πρωτοτύπου: η γαλλική.

2 — ΕΕ L 395, σ. 13.

I — Το νομικό πλαίσιο

Α — *Η κοινοτική νομοθεσία*

3. Η οδηγία 89/662 αποτελεί μέρος των μέτρων που προορίζονται για την προοδευτική εγκαθίδρυση της εσωτερικής αγοράς, και ειδικότερα στον τομέα των ζωικών προϊόντων [3].

4. Με σκοπό την εξασφάλιση της ελεύθερης κυκλοφορίας των γεωργικών προϊόντων που αποτελεί, κατά τη δεύτερη αιτιολογική σκέψη της οδηγίας 89/662, «θεμελιώδες

3 — Η οδηγία αυτή αφορά τα ζωικής προελεύσεως προϊόντα που καλύπτονται από τις οδηγίες εναρμονίσεως που απαριθμούνται στο παράρτημά της Α καθώς και τα προϊόντα που αναφέρονται στο παράρτημά της Β (προϊόντα μη υποκείμενα σε κοινοτική εναρμόνιση). Προκειμένου να ενσωματωθούν, ιδίως, οι νέες διατάξεις του «πακέτου υγιεινής» του 2004, το παράρτημα Α αντικατεστάθηκε από το κείμενο που περιλαμβάνεται στο άρθρο 6, σημείο 2, της οδηγίας 2004/41/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 21ης Απριλίου 2004, για την κατάργηση ορισμένων οδηγιών σχετικών με την υγιεινή των τροφίμων και τους υγειονομικούς όρους για την παραγωγή και διάθεση στην αγορά ορισμένων προϊόντων ζωικής προέλευσης που προορίζονται για ανθρώπινη κατανάλωση και για την τροποποίηση των οδηγιών 89/662/ΕΟΚ και 92/118/ΕΟΚ του Συμβουλίου και της απόφασης 95/408/ΕΚ του Συμβουλίου (ΕΕ L 157, σ. 33).

στοιχείο των κοινών οργανώσεων αγοράς», η εν λόγω οδηγία επιδιώκει την εξάλειψη των εμποδίων κτηνιατρικής φύσεως όσον αφορά την ανάπτυξη των ενδοκοινοτικών συναλλαγών των ζωικών προϊόντων.

5. Ειδικότερα, τελικός στόχος της οδηγίας 89/662 είναι να πραγματοποιούνται οι κτηνιατρικοί έλεγχοι μόνο στον τόπο αποστολής [4].

6. Σύμφωνα με την πέμπτη αιτιολογική σκέψη της οδηγίας αυτής, «με την προοπτική της πραγματοποίησης της εσωτερικής αγοράς και μέχρις ότου πραγματοποιηθεί αυτός ο στόχος, θα πρέπει να δοθεί ιδιαίτερη σημασία στους ελέγχους που πραγματοποιούνται στον τόπο αποστολής και να διοργανωθούν οι έλεγχοι που είναι δυνατόν να πραγματοποιηθούν στον τόπο προορισμού· [...] η λύση αυτή συνεπάγεται, ενδεχομένως, την κατάργηση των κτηνιατρικών ελέγχων στα εσωτερικά σύνορα της Κοινότητας».

7. Με την προοπτική αυτή, το άρθρο 1 της οδηγίας 89/662 επιβάλλει στα κράτη μέλη να φροντίζουν «ώστε οι κτηνιατρικοί έλεγχοι που πρέπει να γίνονται επί των προϊόντων ζωικής προέλευσης [...] να μην διενεργούνται πια, με την επιφύλαξη του άρθρου 6 [5], στα σύνορα αλλά να διενεργούνται σύμφωνα με τις διατάξεις της παρούσας οδηγίας».

8. Ως «κτηνιατρικός έλεγχος» νοείται, σύμφωνα με το άρθρο 2, σημείο 1, της εν λόγω οδηγίας, «κάθε υλικός έλεγχος ή/και κάθε διοικητική διατύπωση που αφορά τα προϊόντα που αναφέρονται στο άρθρο 1 και αποβλέπει, με άμεσο ή έμμεσο τρόπο, να εξασφαλίσει την προστασία της δημόσιας υγείας ή της υγείας των ζώων».

9. Το κεφάλαιο Ι της οδηγίας 89/662 αφορά τους «ελέγχους στον τόπο καταγωγής». Μεταξύ άλλων προβλέπεται (άρθρο 3, παράγραφος 1, πρώτο εδάφιο) ότι «[τ]α κράτη μέλη φροντίζουν να προορίζονται για το εμπόριο μόνον τα προϊόντα που αναφέρονται στο άρθρο 1, τα οποία έχουν ληφθεί, ελεγχθεί και επισημανθεί με σφραγίδα και ετικέτα σύμφωνα με τους κοινοτικούς κανόνες για τον εκάστοτε προορισμό και τα οποία συνοδεύονται μέχρι τον αναφερόμενο τελικό παραλήπτη από πιστοποιητικό υγειονομικού ελέγχου, πιστοποιητικό καταλληλότητας ή κάθε άλλο έγγραφο που προβλέπεται από τους κοινοτικούς κτηνιατρικούς κανόνες».

10. Επιπλέον, σύμφωνα με το άρθρο 4, παράγραφος 1, της οδηγίας 89/662, «[τ]α κράτη μέλη αποστολής λαμβάνουν τα απαραίτητα μέτρα προκειμένου να εξασφαλίζουν την τήρηση των κτηνιατρικών απαιτήσεων σε όλα τα στάδια της παραγωγής, της αποθήκευσης, της εμπορίας και της μεταφοράς των προϊόντων που αναφέρονται στο άρθρο 1». Τα κράτη μέλη αυτά πρέπει να μεριμνούν ιδίως ώστε «τα προϊόντα που λαμβάνονται σύμφωνα με τις οδηγίες που αναφέρονται στο παράρτημα Α να ελέγχονται κατά τον ίδιο τρόπο, από κτηνιατρική άποψη, είτε προορίζονται για το ενδοκοινοτικό εμπόριο είτε για την εθνική αγορά».

4 — Βλ. τέταρτη αιτιολογική σκέψη.

5 — Το άρθρο 6 της οδηγίας 89/662 απαριθμεί τα μέτρα που πρέπει να λαμβάνουν τα κράτη μέλη, κατά τους ελέγχους που διενεργούνται στους τόπους από τους οποίους μπορούν να εισαχθούν στο έδαφος της Κοινότητας προϊόντα προερχόμενα από τρίτη χώρα.

11. Εξάλλου, σύμφωνα με το άρθρο 4, παράγραφος 2, της εν λόγω οδηγίας, «[τ]α κράτη μέλη αποστολής λαμβάνουν τα κατάλληλα διοικητικά, νομικά ή ποινικά μέτρα προκειμένου να επιβάλλουν κυρώσεις για κάθε παράβαση της κτηνιατρικής νομοθεσίας από φυσικά ή νομικά πρόσωπα [...]».

12. Το κεφάλαιο ΙΙ της οδηγίας 89/662 αφορά τους «ελέγχους στον τόπο προορισμού». Το άρθρο 5, παράγραφος 1, ορίζει τα εξής:

«Τα κράτη μέλη προορισμού εφαρμόζουν τα ακόλουθα μέτρα ελέγχου:

α) η αρμόδια αρχή μπορεί, στον τόπο προορισμού του εμπορεύματος, να εξακριβώνει με δειγματοληπτικούς κτηνιατρικούς ελέγχους και άνευ διακρίσεων αν τηρούνται οι απαιτήσεις του άρθρου 3· μπορεί επίσης, με αυτή την ευκαιρία, να προβαίνει και σε δειγματοληψία.

Εξάλλου, όταν η αρμόδια αρχή του κράτους μέλους διαμετακόμισης ή του κράτους μέλους προορισμού διαθέτει πληροφορίες σχετικά με πιθανή παράβαση, μπορεί επίσης να διενεργεί ελέγχους κατά τη διάρκεια της μεταφοράς των εμπορευμάτων στο έδαφός του, συμπεριλαμβανομένου του ελέγχου πιστότητας των μεταφορικών μέσων.»

13. Τέλος, το άρθρο 5, παράγραφος 3, της οδηγίας 89/662 προβλέπει ότι «οι επιχειρήσεις που παραλαμβάνουν προϊόντα προερχόμενα από άλλο κράτος μέλος ή που προβαίνουν στην πλήρη κατάτμηση μιας παρτίδας τέτοιων προϊόντων [...] είναι υποχρεωμένες, εφόσον το ζητήσει η αρμόδια αρχή, να αναφέρουν την άφιξη προϊόντων που προέρχονται από άλλο κράτος μέλος, στον αναγκαίο βαθμό για την ολοκλήρωση των ελέγχων που αναφέρονται στην παράγραφο 1.»

14. Πρέπει επίσης να επισημανθεί ότι, στο πλαίσιο της προσχωρήσεως του Βασιλείου της Σουηδίας στην Ευρωπαϊκή Ένωση, προβλέφθηκαν πρόσθετες εγγυήσεις όσον αφορά τις σαλμονέλες για τις παραδόσεις ορισμένων ζώων και ορισμένων ζωικών προϊόντων που προορίζονται γι' αυτό το κράτος μέλος[6].

Β — *Το εθνικό δίκαιο*

15. Το άρθρο 8 της αποφάσεως SLV FS 1998:39 της Livsmedelsverket (Εθνικής Υπη-

6 — Η Δημοκρατία της Φινλανδίας έτυχε επίσης των πρόσθετων αυτών εγγυήσεων. Βλ. πράξη περί των όρων προσχωρήσεως της Δημοκρατίας της Αυστρίας, της Δημοκρατίας της Φινλανδίας και του Βασιλείου της Σουηδίας και των προσαρμογών των ιδρυτικών Συνθηκών της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ 1994, C 241, σ. 21, και ΕΕ 1995, L 1, σ. 1): παράρτημα I — Κατάλογος που προβλέπεται από το άρθρο 29 της πράξεως περί προσχωρήσεως — V. Γεωργία — Ε. Κτηνιατρική και ζωοτεχνική νομοθεσία (ΕΕ 1994, C 241, σ. 132) βλ., ειδικότερα, κεφάλαιο 3, με τίτλο «Δημόσια Υγεία»).

ρεσίας Τροφίμων), της 15ης Δεκεμβρίου 1998, σχετικά με τους κτηνιατρικούς ελέγχους των τροφίμων ζωικής προελεύσεως στο ενδοκοινοτικό εμπόριο (στο εξής: σουηδική απόφαση), προβλέπει ότι ο εισαγωγέας ή ο αντιπρόσωπός του (στο εξής: εισαγωγέας) υποχρεούται, το αργότερο 24 ώρες πριν την αναμενόμενη ώρα αφίξεως, να δηλώνει ορισμένα προϊόντα στην αρμόδια αρχή ελέγχου του τόπου στον οποίο βρίσκεται ο πρώτος παραλήπτης του εμπορεύματος.

16. Τα οικεία προϊόντα απαριθμούνται στο παράρτημα 3 της εν λόγω αποφάσεως. Δεν αμφισβητείται ότι όλα τα προϊόντα της σουηδικής ρυθμίσεως εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής της οδηγίας 89/662 [7].

17. Ο «πρώτος παραλήπτης» του εμπορεύματος, υπό την έννοια του άρθρου 8 της σουηδικής αποφάσεως, ορίζεται στο άρθρο 2 της αποφάσεως αυτής ως «αυτός που πρώτος παραλαμβάνει στη Σουηδία τα προϊόντα και τα επεξεργάζεται σε τόπο παραλαβής τροφίμων». Το εν λόγω άρθρο 2 ορίζει επίσης ότι «πρώτος παραλήπτης μπορεί να είναι η εγκατάσταση μεταποίησης, ο χονδρέμπορος ή ο έμπορος λιανικής, η επιχείρηση συσκευασίας, το κατάστημα συνεταιρισμού, η εγκατάσταση καταψύξεως ή υπερκαταψύξεως ή κάθε άλλος τόπος όπου αποθηκεύονται εμπορεύματα. Αν μια παρτίδα εμπορευμάτων διαιρείται κατά τη μεταφορά, κάθε παραλήπτης ενός από τα τμήματα της παρτίδας λογίζεται ως πρώτος παραλήπτης» [8].

II — Η προ της ασκήσεως της προσφυγής διαδικασία

18. Η Επιτροπή, έχοντας λάβει καταγγελία σχετικά με τη σουηδική ρύθμιση και εκτιμώντας ότι η υποχρέωση εκ των προτέρων δηλώσεως που προβλέπεται από το άρθρο 8 της σουηδικής αποφάσεως αντιβαίνει στο άρθρο 5 της οδηγίας 89/662, απηύθυνε στο Βασίλειο της Σουηδίας στις 9 Ιουλίου 1999 έγγραφο οχλήσεως.

19. Το Βασίλειο της Σουηδίας απάντησε με έγγραφο της 8ης Σεπτεμβρίου 1999, με το οποίο επισήμανε ιδίως ότι η υποχρέωση εκ των προτέρων δηλώσεως είχε προβλεφθεί αποκλειστικά για τον σκοπό της διευκολύνσεως της διενέργειας των δειγματοληπτικών ελέγχων στις παρτίδες προϊόντων τους οποίους η αρμόδια αρχή της χώρας προορισμού υποχρεούται να πραγματοποιεί σύμφωνα με τις διατάξεις της οδηγίας 89/662.

7 — Είτε ευθέως είτε, όσον αφορά τους κιμάδες και τα παρασκευάσματα κρέατος, μέσω της παραπομπής στην οποία προβαίνει το άρθρο 10 της οδηγίας 94/65/ΕΚ του Συμβουλίου, της 14ης Δεκεμβρίου 1994, περί καθορισμού των υγειονομικών κανόνων για την παραγωγή και τη θέση στην αγορά κιμάδων και παρασκευασμάτων κρέατος (ΕΕ L 368, σ. 10). Η οδηγία αυτή καταργήθηκε από την οδηγία 2004/41.

8 — Βλ. υπόμνημα αντικρούσεως, σ. 3.

20. Αφού έλαβε γνώση των παρατηρήσεων της Σουηδικής Κυβερνήσεως, η Επιτροπή δεν θεώρησε ότι πρέπει να αλλάξει στάση. Αποφάσισε επομένως να απευθύνει στο Βασίλειο της Σουηδίας στις 21 Δεκεμβρίου 2001 αιτιολογημένη γνώμη, με την οποία το κάλεσε να λάβει εντός δύο μηνών τα αναγκαία μέτρα για να συμμορφωθεί με το άρθρο 5 της οδηγίας 89/662.

21. Η Σουηδική Κυβέρνηση απάντησε στην αιτιολογημένη γνώμη με έγγραφο της 26ης Φεβρουαρίου 2002. Υπενθύμιζε με αυτό, μεταξύ άλλων, ότι τα άρθρα 3 και 4 της οδηγίας 89/662 υποχρεώνουν το κράτος μέλος αποστολής να μεριμνά ώστε να διατίθενται στο εμπόριο μόνο τα προϊόντα που είναι σύμφωνα με την κοινοτική νομοθεσία και διευκρίνιζε ότι, μεταξύ των κοινοτικών κανόνων που πρέπει να τηρηθούν από το εν λόγω κράτος, περιλαμβάνονται οι εγγυήσεις, όσον αφορά τις σαλμονέλες, που δόθηκαν στο Βασίλειο της Σουηδίας κατά τη προσχώρησή του στην Ευρωπαϊκή Ένωση.

22. Συναφώς, η Σουηδική Κυβέρνηση προβάλλει ότι σκοπός του άρθρου 8 της επίδικης σουηδικής αποφάσεως είναι να παράσχει στην αρμόδια αρχή τη δυνατότητα να ελέγχει τις παρτίδες δειγματοληπτικά ή να ελέγχει τις παρτίδες που προέρχονται από εγκαταστάσεις που δεν τηρούν γενικώς τις εγγυήσεις όσον αφορά τις σαλμονέλες. Για να είναι δυνατόν να πραγματοποιηθούν οι εξετάσεις αυτές, η ελέγχουσα αρχή πρέπει να γνωρίζει εκ των προτέρων ότι ο εισαγωγέας σκοπεύει να εισαγάγει στη Σουηδία προϊόντα που αναφέρονται στην εν λόγω απόφαση.

23. Η απάντηση αυτή δεν έπεισε την Επιτροπή, η οποία άσκησε, δυνάμει του άρθρου 226 ΕΚ, την παρούσα προσφυγή με δικόγραφο που κατέθεσε στη Γραμματεία του Δικαστηρίου στις 12 Μαρτίου 2003.

III — Η προσφυγή

24. Με το δικόγραφο της προσφυγής, η Επιτροπή ζητούσε αρχικά από το Δικαστήριο «να αναγνωρίσει ότι το Βασίλειο της Σουηδίας, διατηρώντας ένα σύστημα εκ των προτέρων δηλώσεως *και υγειονομικού ελέγχου* που έχει εφαρμογή στους εισαγωγείς ορισμένων ζωικών προϊόντων διατροφής από άλλα κράτη μέλη, παρέβη τις υποχρεώσεις που υπέχει από το άρθρο 5 της οδηγίας 89/662/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 11ης Δεκεμβρίου 1989, σχετικά με τους κτηνιατρικούς ελέγχους που εφαρμόζονται στο ενδοκοινοτικό εμπόριο με προοπτική την υλοποίηση της εσωτερικής αγοράς» [9].

25. Εντούτοις, η Επιτροπή ανέφερε με το υπόμνημα απαντήσεως ότι επιθυμούσε να

9 — Η υπογράμμιση δική μου.

προσαρμόσει τα αιτήματά της εν προκειμένω και να παραιτηθεί από την αιτίασή της σχετικά με τους υγειονομικούς ελέγχους που εφαρμόζονται στους εισαγωγείς των οικείων προϊόντων [10].

26. Κατά συνέπεια, στο πλαίσιο της παρούσας προσφυγής, η Επιτροπή προσάπτει στο Βασίλειο της Σουηδίας μόνον ότι διατήρησε «ένα σύστημα εκ των προτέρων δηλώσεως που βαρύνει τους εισαγωγείς ορισμένων ζωικών προϊόντων διατροφής από άλλα κράτη μέλη» [11], πράγμα που αντιβαίνει στο άρθρο 5 της οδηγίας 89/662.

27. Επισημαίνω εξάλλου ότι με διάταξη του Προέδρου του Δικαστηρίου της 23ης Ιουλίου 2003 επετράπη στη Δημοκρατία της Φινλανδίας να παρέμβει στην παρούσα υπόθεση υπέρ της καθής.

IV — Εκτίμηση

28. Από πάγια νομολογία του Δικαστηρίου προκύπτει ότι οι συστηματικοί ή μη υγειονομικοί έλεγχοι που πραγματοποιούνται στα σύνορα ενός κράτους μέλους ενόψει εισαγωγής ζώων ή ζωικών προϊόντων από άλλα κράτη μέλη συνιστούν μέτρα ισοδυνάμου αποτελέσματος προς ποσοτικούς περιορισμούς κατά την εισαγωγή υπό την έννοια του άρθρου 28 ΕΚ.

29. Το Δικαστήριο έχει κρίνει συγκεκριμένα ότι, «λόγω της χρονοτριβής που συνεπάγονται και των προσθέτων μεταφορικών εξόδων που μπορεί να προκαλέσουν στον οικείο επιχειρηματία, οι έλεγχοι αυτοί μπορεί να καταστήσουν τις εισαγωγές ή τις εξαγωγές δυσχερέστερες ή δαπανηρότερες» [12].

30. Είναι γνωστό ωστόσο ότι η απαγόρευση μέτρων που έχουν ισοδύναμο αποτέλεσμα με τους ποσοτικούς περιορισμούς κατά την εισαγωγή ισχύει μόνον υπό την επιφύλαξη των δικαιολογητικών λόγων που προβλέπονται από το κοινοτικό δίκαιο, και ειδικότερα από το άρθρο 30 ΕΚ.

31. Πρέπει ωστόσο να επισημανθεί, σύμφωνα με πάγια επίσης νομολογία, ότι, «όταν [...] κοινοτικές οδηγίες προβλέπουν την εναρμόνιση των μέτρων που είναι αναγκαία για τη διασφάλιση της προστασίας της

10 — Βλ. σημείο 9.

11 — Όπ.π.

12 — Βλ., μεταξύ άλλων, απόφαση της 15ης Δεκεμβρίου 1976, 35/76, Simmenthal (Συλλογή τόμος 1976, σ. 683, σκέψη 14). Βλ. επίσης, στην ίδια κατεύθυνση, απόφαση της 22ας Ιουνίου 1994, C-426/92, Deutsches Milch-Kontor (Συλλογή 1994, σ. I-2757, σκέψη 20).

υγείας των ζώων και των ανθρώπων και διαμορφώνουν ορισμένες κοινοτικές διαδικασίες ελέγχου της τηρήσεως των μέτρων αυτών, δεν δικαιολογείται πλέον η εφαρμογή του άρθρου [30 ΕΚ], *οι δε ενδεδειγμένοι έλεγχοι πρέπει να διενεργούνται και τα μέτρα προστασίας πρέπει να λαμβάνονται εντός του πλαισίου που έχουν χαράξει οι οδηγίες εναρμονίσεως*» [13].

32. Το Δικαστήριο είχε ήδη την ευκαιρία να εφαρμόσει την αρχή αυτή στο πλαίσιο υποθέσεως στην οποία προσβλήθηκε το κύρος γερμανικής νομοθετικής ρυθμίσεως δυνάμει της οποίας κάθε εισαγωγή νωπού κρέατος πουλερικών στη Γερμανία υποβαλλόταν σε διαδικασία η οποία περιελάμβανε, ιδίως, την υποχρέωση του εισαγωγέα να δηλώσει εγκαίρως το εμπόρευμα στο αρμόδιο τελωνείο εισόδου [14].

33. Στην υπόθεση το Δικαστήριο κλήθηκε να κρίνει το συμβατό του συστήματος ελέγχου που προέβλεπε η εθνική εκείνη ρύθμιση με το εναρμονισμένο σύστημα ελέγχων της οδηγίας 71/118/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 15ης Φεβρουαρίου 1971, περί υγειονομικών προβλημάτων στον τομέα των συναλλαγών νωπών κρεάτων πουλερικών [15], καθώς και της οδηγίας 83/643/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 1ης Δεκεμβρίου 1983, για τη διευκόλυνση των διοικητικών διατυπώσεων και υλικών ελέγχων κατά τη μεταφορά εμπορευμάτων μεταξύ κρατών μελών [16].

34. Το Δικαστήριο έκρινε ότι, «*[λ]αμβανομένου υπόψη του συστήματος εναρμονισμένων υγειονομικών ελέγχων*, που προβλέπει η κοινοτική νομοθεσία, το οποίο βασίζεται [...] στον πλήρη έλεγχο του εμπορεύματος στο κράτος αποστολής, ο οποίος αντικαθιστά τον έλεγχο του κράτους προορισμού, *δεν είναι δυνατόν η ανάγκη προστασίας της υγείας να δικαιολογεί* την επιβολή στους μεταφορείς *προσθέτων ειδικών υποχρεώσεων* κατά τη διέλευση των συνόρων» [17].

35. Κατέληξε επομένως στο συμπέρασμα ότι έπρεπε να αναγνωριστεί ότι «η Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας, επιβάλλοντας, κατά σύστημα, στους εισαγωγείς νωπού κρέατος πουλερικών την υποχρέωση να δηλώνουν εκ των προτέρων το εμπόρευμα προκειμένου να διασφαλισθεί η συστηματική παρέμβαση κτηνιάτρων, παρέβη τις υποχρεώσεις που υπέχει από το

13 — Η υπογράμμιση δική μου. Βλ. απόφαση της 5ης Οκτωβρίου 1977, 5/77, Tedeschi (Συλλογή τόμος 1977, σ. 475, σκέψη 35). Βλ., επίσης, στην ίδια κατεύθυνση, αποφάσεις της 5ης Απριλίου 1979, 148/78, Ratti (Συλλογή τόμος 1979/1, σ. 861, σκέψη 4), και της 8ης Νοεμβρίου 1979, 251/78, Denkavit Futtermittel (Συλλογή 1979, σ. 619, σκέψη 14). Γενικά, σύμφωνα με το Δικαστήριο, η επίκληση του άρθρου 30 ΕΚ πρέπει να αποκλείεται όταν υπάρχουν κοινοτικές οδηγίες που προβλέπουν την εναρμόνιση των μέτρων που είναι αναγκαία για την πραγματοποίηση του ειδικού σκοπού που θα επιδίωκε η επίκληση του εν λόγω άρθρου· βλ., μεταξύ άλλων, αποφάσεις της 23ης Μαΐου 1996, C-5/94, Hedley Lomas (Συλλογή 1996, σ. I-2553, σκέψη 18), και της 12ης Νοεμβρίου 1998, C-102/96, Επιτροπή κατά Γερμανίας (Συλλογή 1998, σ. I-6871, σκέψη 21).

14 — Απόφαση της 28ης Νοεμβρίου 1989, C-186/88, Επιτροπή κατά Γερμανίας (Συλλογή 1989, σ. 3997).

15 — ΕΕ ειδ. έκδ. 03/006, σ. 23. Η οδηγία αυτή αποτελεί μία από τις οδηγίες που αποσκοπούν στην εναρμόνιση των υγειονομικών όρων για την παραγωγή και διάθεση στην αγορά ορισμένων προϊόντων ζωικής προέλευσης.

16 — ΕΕ L 359, σ. 8.

17 — Σκέψη 16 (η υπογράμμιση δική μου).

άρθρο 30 της Συνθήκης ΕΟΚ και τις οδηγίες 71/118 [...] και 83/643 [...]» [18].

36. Η ανωτέρω απόφαση του Δικαστηρίου επιβεβαιώνει, δεδομένου ότι αφορούσε εθνική ρύθμιση παρόμοια με την επίδικη στην παρούσα υπόθεση σουηδική απόφαση, την αρχή σύμφωνα με την οποία δεν επιτρέπεται να επιβάλλονται στους εισαγωγείς ζωικών προϊόντων «πρόσθετες ειδικές υποχρεώσεις», όπως είναι η συστηματική υποχρέωση εκ των προτέρων δηλώσεως για τις εισαγωγές ορισμένων ζωικών προϊόντων, εφόσον οι υποχρεώσεις αυτές υπερβαίνουν το πλαίσιο του κοινοτικού εναρμονισμένου συστήματος υγειονομικών και/ή κτηνιατρικών ελέγχων που εφαρμόζονται στο ενδοκοινοτικό εμπόριο των εν λόγω προϊόντων.

37. Φρονώ ότι η συλλογιστική του Δικαστηρίου στην υπόθεση εκείνη μπορεί να αποτελέσει, σε μεγάλο βαθμό, γνώμονα για την αξιολόγηση του σουηδικού συστήματος της εκ των προτέρων δηλώσεως των εισαγωγών στη Σουηδία ορισμένων ζωικών προϊόντων από άλλα κράτη μέλη, καθόσον μάλιστα η οδηγία 89/662 προωθεί ακόμη περισσότερο την εναρμόνιση των κανόνων για τους κτηνιατρικούς ελέγχους που εφαρμόζονται στο ενδοκοινοτικό εμπόριο με την προοπτική της υλοποιήσεως της εσωτερικής αγοράς.

38. Έχω τη γνώμη, συγκεκριμένα, ότι η οδηγία 89/662 εναρμόνισε πλήρως τους κτηνιατρικούς ελέγχους που μπορούν να πραγματοποιούνται στο κράτος μέλος προορισμού στα ζωικά προϊόντα τα οποία υπάγονται σ' αυτή.

39. Προς στήριξη της απόψεώς μου αυτής, επισημαίνω ότι η πέμπτη αιτιολογική σκέψη της εν λόγω οδηγίας μαρτυρεί τη θέληση του κοινοτικού νομοθέτη «να διοργανωθούν οι έλεγχοι που είναι δυνατόν να πραγματοποιηθούν στον τόπο προορισμού». Επιπλέον, οι διατάξεις του κεφαλαίου ΙΙ της οδηγίας για τους «ελέγχους στον τόπο προορισμού» περιέχουν ακριβή και πλήρη περιγραφή των υποχρεώσεων που βαρύνουν τα κράτη μέλη προορισμού καθώς και αυστηρή πλαισίωση του περιθωρίου εκτιμήσεως που διαθέτουν για την εφαρμογή των διατάξεων αυτών. Παρατηρώ εξάλλου ότι το Δικαστήριο, περιγράφοντας τα ουσιώδη χαρακτηριστικά της οδηγίας 89/662, εξέθεσε ότι «προβλέφθηκαν λεπτομερώς οι έλεγχοι που ήταν δυνατόν να διενεργούνται στη χώρα προορισμού» [19].

40. Κατά συνέπεια, καθιερώνοντας ένα σύστημα υποχρεωτικής εκ των προτέρων δηλώσεως που βαρύνει τον εισαγωγέα ορισμένων ζωικών προϊόντων που καλύπτονται από την οδηγία 89/662, το Βασίλειο της Σουηδίας ήταν υποχρεωμένο να ενεργήσει στο πλαίσιο του εναρμονισμένου κοινοτικού συστήματος κτηνιατρικών ελέγχων που εφαρμόζονται στο ενδοκοινοτικό εμπόριο, το οποίο απορρέει από την οδηγία αυτή.

18 — Επισημαίνω ότι, μολονότι το γαλλικό κείμενο του διατακτικού της αποφάσεως αυτής κάνει λόγο για «transporters» (μεταφορείς) νωπών κρεάτων πουλερικών, ο γενικός αυτός όρος καλύπτει κατ' ανάγκη τους εισαγωγείς των προϊόντων αυτών, για τον απλούστατο λόγο ότι η εθνική ρύθμιση που επέκρινε η Επιτροπή στην υπόθεση εκείνη προέβλεπε την υποχρέωση «του εισαγωγέα» να δηλώνει το εμπόρευμα στο αρμόδιο εθνικό τελωνείο εισόδου (βλ., όσον αφορά την παρουσίαση της εθνικής ρυθμίσεως, την απόφαση της 20ής Σεπτεμβρίου 1988, 190/87, Moormann, Συλλογή 1988, σ. 4689, σκέψη 3, και την προπαρατεθείσα απόφαση της 28ης Νοεμβρίου 1989, Επιτροπή κατά Γερμανίας, σκέψη 2).

19 — Προπαρατεθείσα απόφαση C-102/96, Επιτροπή κατά Γερμανίας (σκέψη 5).

41. Δεν αμφισβητείται συναφώς ότι η επίδικη σουηδική απόφαση καθιερώνει υποχρέωση εκ των προτέρων δηλώσεως για τις εισαγωγές ορισμένων ζωικών προϊόντων από άλλα κράτη μέλη, η οποία έχει συστηματικό χαρακτήρα και βαρύνει αποκλειστικά τους εισαγωγείς.

42. Παρατηρώ επίσης ότι το εναρμονισμένο σύστημα κτηνιατρικών ελέγχων που απορρέει από την οδηγία 89/662 περιέχει διάταξη που προβλέπει την υποχρέωση αναφοράς της αφίξεως ζωικών προϊόντων που προέρχονται από άλλα κράτη μέλη. Πρέπει επομένως να καθοριστεί αν οι *τρόποι* εφαρμογής του σουηδικού συστήματος περί υποχρεωτικής εκ των προτέρων δηλώσεως είναι συμβατοί με τους προβλεπόμενους από την επίδικη διάταξη, δηλαδή το άρθρο 5, παράγραφος 3, στοιχείο γ', της εν λόγω οδηγίας.

43. Προς τούτο, επιβάλλεται προηγουμένως να ερμηνευθεί η οδηγία 89/662, αφού εξεταστούν το γράμμα της καθώς και οι στόχοι της.

44. *Όσον αφορά το γράμμα της οδηγίας 89/662*, εστιάζω την προσοχή μου στη διατύπωση του άρθρου 5, παράγραφος 3, στοιχείο γ', στον βαθμό που το επίδικο σουηδικό σύστημα επιδιώκει προδήλως να θέσει σε εφαρμογή την ειδική αυτή διάταξη της οδηγίας.

45. Υπενθυμίζω ότι, σύμφωνα με το άρθρο 5, παράγραφος 3, στοιχείο γ', της εν λόγω οδηγίας, οι επιχειρήσεις που παραλαμβάνουν προϊόντα προερχόμενα από άλλο κράτος μέλος ή που προβαίνουν στην πλήρη κατάτμηση μιας παρτίδας τέτοιων προϊόντων «είναι υποχρεωμένες, *εφόσον το ζητήσει η αρμόδια αρχή*, να αναφέρουν την άφιξη προϊόντων από άλλο κράτος μέλος, *στον αναγκαίο βαθμό για την ολοκλήρωση των ελέγχων που αναφέρονται στην παράγραφο 1*» [20].

46. Πρώτον, διαπιστώνω ότι ρητά προκύπτει από τη διάταξη αυτή ότι η υποχρέωση αναφοράς της αφίξεως προϊόντων από άλλο κράτος μέλος υφίσταται «εφόσον το ζητήσει η αρμόδια αρχή» [21]. Η φράση αυτή οδηγεί ευθύς στο συμπέρασμα ότι ο κοινοτικός νομοθέτης θέλησε η υποχρέωση αυτή να μην έχει συστηματικό χαρακτήρα.

47. Έτσι, κατόπιν της αναγνώσεως αυτής, τείνω να θεωρήσω ήδη ότι στις επιχειρήσεις που παραλαμβάνουν προϊόντα από άλλο κράτος μέλος ή που προβαίνουν στην πλήρη κατάτμηση μιας παρτίδας τέτοιων προϊό-

20 — Η υπογράμμιση δική μου.

21 — Η αρμόδια αρχή ορίζεται, σύμφωνα με το άρθρο 2, σημείο 4, της οδηγίας 89/662, ως «η κεντρική αρχή κράτους μέλους που είναι αρμόδια για τη διενέργεια των κτηνιατρικών ελέγχων ή κάθε αρχή στην οποία η κεντρική αρχή έχει μεταβιβάσει την αρμοδιότητα αυτή».

ντων μπορεί να επιβληθεί *κατά περίπτωση μόνον*, δηλαδή εφόσον το ζητήσει η αρμόδια αρχή, η υποχρέωση να αναφέρουν την άφιξη προϊόντων από άλλο κράτος μέλος.

48. Δεύτερον, παρατηρώ ότι αυτή η υποχρέωση αναφοράς που μπορεί να επιβάλλεται στις επιχειρήσεις πρέπει να εκπληρώνεται «στον αναγκαίο βαθμό για την ολοκλήρωση των ελέγχων που αναφέρονται στην παράγραφο 1».

49. Υπενθυμίζω συναφώς ότι αυτοί οι «έλεγχοι που αναφέρονται στην παράγραφο 1» είναι κυρίως κτηνιατρικοί έλεγχοι, δειγματοληπτικοί και άνευ διακρίσεων, που διενεργούνται από την αρμόδια αρχή στον τόπο προορισμού του εμπορεύματος.

50. Η εφαρμογή του κριτηρίου της αναγκαιότητας στην υποχρέωση αναφοράς φαίνεται επίσης να επιβεβαιώνει ότι ο κοινοτικός νομοθέτης δεν θέλησε να επιβάλει στις επιχειρήσεις αυτές την υποχρέωση συστηματικής δηλώσεως των εισαγωγών ζωικών προϊόντων από άλλα κράτη μέλη.

51. Εν τέλει, η αρμόδια αρχή του κράτους μέλους προορισμού μπορεί να επιβάλλει στους παραλήπτες των οικείων προϊόντων να της αναφέρουν την άφιξη των εν λόγω προϊόντων μόνον όταν αυτό είναι *αναγκαίο* για τη μεταγενέστερη διενέργεια δειγματοληπτικών και άνευ διακρίσεων κτηνιατρικών ελέγχων [22].

52. Σε αυτό το στάδιο της αναλύσεως, έχω τη γνώμη επομένως ότι το γράμμα του άρθρου 5, παράγραφος 3, στοιχείο γ', της οδηγίας 89/662 επιτρέπει μόνον την κατά περίπτωση εφαρμογή της υποχρεώσεως αναφοράς της αφίξεως προϊόντων από άλλο κράτος μέλος.

53. Εξάλλου, πρέπει να αντικρουστεί ένα από τα κύρια επιχειρήματα που προβάλλει το Βασίλειο της Σουηδίας, δηλαδή ότι η υποχρέωση της εκ των προτέρων δηλώσεως των εισαγωγών είναι αναγκαία, προκειμένου να μπορεί η αρμόδια αρχή να διενεργήσει αποτελεσματικούς δειγματοληπτικούς ελέγχους σύμφωνα με την οδηγία 89/662.

54. Πράγματι, μολονότι μπορεί να γίνει δεκτό ότι η υποχρέωση αυτή έχει κάποια χρησιμότητα για τον σχεδιασμό και την οργάνωση των δειγματοληπτικών ελέγχων, στον βαθμό που αποτελεί πηγή πληροφο-

22 — Παρουσιάζει ενδιαφέρον να επισημανθεί ότι ο κανονισμός (ΕΚ) 882/2004 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 29ης Απριλίου 2004, για τη διενέργεια επισήμων ελέγχων της συμμόρφωσης προς τη νομοθεσία περί ζωοτροφών και τροφίμων και προς τους κανόνες για την υγεία και την καλή διαβίωση των ζώων (ΕΕ L 165, σ. 1), υιοθετεί επίσης την ιδέα αυτή, προσθέτοντας το κριτήριο του «αυστηρώς αναγκαίου» της αναφοράς της αφίξεως εμπορευμάτων. Το άρθρο 3, παράγραφος 6, του κανονισμού αυτού έχει ως εξής: «Η αρμόδια αρχή του κράτους μέλους προορισμού μπορεί να ελέγχει τη συμμόρφωση των ζωοτροφών και των τροφίμων προς τη νομοθεσία περί ζωοτροφών και τροφίμων με αμερόληπτους ελέγχους. Στο μέτρο που είναι απολύτως αναγκαίο για την οργάνωση των επισήμων ελέγχων, τα κράτη μέλη μπορούν να ζητούν από τους υπευθύνους επιχειρήσεων, στους οποίους παραδίδονται προϊόντα από άλλο κράτος μέλος, να αναφέρουν την άφιξη των προϊόντων αυτών» (η υπογράμμιση δική μου).

ριών για την αρμόδια αρχή του κράτους προορισμού, δεν επιβεβαιώνεται αντιθέτως η άποψη σύμφωνα με την οποία η καθιέρωση της υποχρεώσεως συστηματικής εκ των προτέρων δηλώσεως είναι απαραίτητη για την πραγματοποίηση των δειγματοληπτικών ελέγχων που προβλέπονται από την οδηγία 89/662.

55. Αφενός, η διατύπωση που χρησιμοποιεί ο κοινοτικός νομοθέτης στο άρθρο 5, παράγραφος 3, στοιχείο γ', της εν λόγω οδηγίας αναιρεί, κατά τη γνώμη μου, τη συλλογιστική του Βασιλείου της Σουηδίας, στον βαθμό που, όπως προανέφερα, δεν επιτρέπει να γίνει δεκτός ο συστηματικός χαρακτήρας της υποχρεώσεως δηλώσεως. Αφετέρου, θεωρώ ότι η αποτελεσματικότητα των δειγματοληπτικών ελέγχων εξασφαλίζεται επαρκώς εφόσον η αρμόδια αρχή του κράτους μέλους προορισμού πραγματοποιεί την προσήκουσα ανάλυση κινδύνων [23].

56. Επιβάλλεται εξάλλου να υπογραμμιστεί ότι, με το άρθρο 5, παράγραφος 3, της οδηγίας 89/662, ο κοινοτικός νομοθέτης προέβλεψε μέτρα που πρέπει να συμβάλλουν στην εξασφάλιση της αποτελεσματικότητας των δειγματοληπτικών κτηνιατρικών ελέγχων. Αυτό συμβαίνει, π.χ., όσον αφορά την υποχρέωση που έχουν οι επιχειρήσεις που παραλαμβάνουν προϊόντα από άλλο κράτος μέλος ή που προβαίνουν στην πλήρη κατάτμηση μιας παρτίδας τέτοιων προϊόντων να τηρούν μητρώο στο οποίο αναφέρονται οι παραλαβές αυτές. Το ίδιο επίσης συμβαίνει με την υποχρέωση που υπέχουν να διατηρούν «για περίοδο τουλάχιστον έξι μηνών, που καθορίζεται από την αρμόδια αρχή, το πιστοποιητικό υγειονομικού ελέγχου, τα πιστοποιητικά καταλληλότητας ή τα έγγραφα που αναφέρονται στο άρθρο 3 ώστε να τα προσκομίσουν στην αρμόδια αρχή, εφόσον αυτή το ζητήσει» [24].

57. Η Σουηδική Κυβέρνηση βαίνει σε πολύ διαφορετική ερμηνεία του άρθρου 5, παράγραφος 3, στοιχείο γ', της οδηγίας 89/662, στο μέτρο που εκτιμά ότι ο κοινοτικός νομοθέτης δεν εξέφρασε άποψη για τον χρόνο και τη συχνότητα των δηλώσεων, αφήνοντας έτσι στα κράτη μέλη τη μέριμνα του καθορισμού.

58. Δεν συμμερίζομαι πλήρως την ερμηνεία αυτή του άρθρου 5, παράγραφος 3, στοιχείο γ', της οδηγίας 89/662. Βεβαίως, είναι αληθές ότι δεν προβλέπονται με σαφήνεια ούτε ο χρόνος ούτε η συχνότητα των δηλώσεων αυτών. Ωστόσο, νομίζω ότι είναι σαφές ότι, όπως αποδείχθηκε, η διατύπωση του άρθρου αυτού αποκλείει την υποχρέωση συστηματικής δηλώσεως, γεγονός που τείνει να θέσει ένα αυστηρό πλαίσιο στο περιθώριο εκτιμήσεως των κρατών μελών όσον αφορά τη συχνότητα των δηλώσεων αυτών.

59. Αντιθέτως, ως προς το θέμα του χρονικού σημείου κατά το οποίο πρέπει να υποβληθεί η δήλωση αυτή, πρέπει να αναγνωριστεί ότι η διατύπωση του άρθρου 5, παράγραφος 3, στοιχείο γ', της οδηγίας 89/662 κάθε άλλο παρά σαφής είναι. Δεν

23 — Η ιδέα αυτή εμφανίζεται στο άρθρο 3, παράγραφος 1, του κανονισμού 882/2004, που προβλέπει, μεταξύ άλλων, ότι οι επίσημοι έλεγχοι των τροφίμων πρέπει να πραγματοποιούνται «ανάλογα με τον κίνδυνο». Ο κίνδυνος αυτός μπορεί να εκτιμηθεί, π.χ., βάσει κριτηρίων όπως η ύπαρξη προηγουμένων περιπτώσεων όσον αφορά ορισμένα ζώα ή ορισμένους εμπόρους του τομέα τροφίμων.

24 — Βλ. άρθρο 5, παράγραφος 3, στοιχεία β' και δ', της οδηγίας 89/662.

είναι δυνατόν πράγματι να καθοριστεί από την ερμηνεία του και μόνον αν η αναφορά της αφίξεως των προϊόντων που προέρχονται από άλλο κράτος μέλος πρέπει να πραγματοποιείται *πριν ή μετά* την είσοδο των εν λόγω προϊόντων στο κράτος μέλος προορισμού.

60. Επιβάλλεται συναφώς να επισημανθεί ότι, συγκριτικά, το άρθρο 5, παράγραφος 2, στοιχείο α', της οδηγίας 90/425/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 26ης Ιουνίου 1990, σχετικά με τους κτηνιατρικούς και ζωοτεχνικούς ελέγχους που εφαρμόζονται στο ενδοκοινοτικό εμπόριο ορισμένων ζώντων ζώων και προϊόντων με προοπτική την υλοποίηση της εσωτερικής αγοράς [25], καθιερώνει υποχρέωση «[αναφοράς] *εκ των προτέρων* της αφίξεως των ζώων ή των προϊόντων που προέρχονται από άλλο κράτος μέλος, και ιδίως της φύσης και της προβλεπόμενης ημερομηνίας αφίξεως» [26].

61. Λαμβανομένης υπόψη της ασαφούς διατυπώσεως του άρθρου 5, παράγραφος 3, στοιχείο γ', της οδηγίας 89/662 ως προς το χρονικό σημείο κατά το οποίο πρέπει να υποβληθεί η δήλωση αφίξεως των προϊόντων που προέρχονται από άλλα κράτη μέλη, θεωρώ ότι το άρθρο αυτό πρέπει να ερμηνευθεί υπό την έννοια ότι δεν αποκλείει την καθιέρωση υποχρεώσεως αναφοράς των εισαγωγών *πριν από την άφιξή τους*, αλλά ότι είναι πάντως αντίθετο με το να επιβάλλεται *συστηματικά* η υποχρέωση αυτή στους εισαγωγείς ορισμένων ζωικών προϊόντων που προέρχονται από άλλα κράτη μέλη.

62. *Όσον αφορά τους στόχους της οδηγίας 89/662*, πέραν του ότι επιβεβαιώνουν κατά τη γνώμη μου την ερμηνεία που μόλις έδωσα και η οποία στηρίζεται στο γράμμα του άρθρου 5, παράγραφος 3, στοιχείο γ', της οδηγίας αυτής, μαρτυρούν, κατ' εμέ, ότι η οδηγία αυτή πρέπει να ερμηνευθεί υπό την έννοια ότι αντιβαίνει στην επιβολή αυτής της υποχρεώσεως αναφοράς αποκλειστικά στους εισαγωγείς.

63. Υπενθυμίζω συναφώς ότι, για τον σκοπό της εξασφαλίσεως της ελεύθερης κυκλοφορίας των γεωργικών προϊόντων, που αποτελεί, σύμφωνα με τη δεύτερη αιτιολογική σκέψη της οδηγίας 89/662, «θεμελιώδες στοιχείο των κοινών οργανώσεων αγοράς», η εν λόγω οδηγία επιδιώκει την εξάλειψη των εμποδίων κτηνιατρικής φύσεως όσον αφορά την ανάπτυξη των ενδοκοινοτικών συναλλαγών προϊόντων ζωικής προέλευσης.

64. Ειδικότερα, τελικός στόχος της οδηγίας 89/662 είναι να πραγματοποιούνται οι κτηνιατρικοί έλεγχοι των προϊόντων αυτών μόνο στον τόπο αποστολής [27].

65. Σύμφωνα με την πέμπτη αιτιολογική σκέψη της οδηγίας αυτής «με την προοπτική της πραγματοποίησης της εσωτερικής

25 — ΕΕ L 224, σ. 29.

26 — Η υπογράμμιση δική μου.

27 — Βλ. τέταρτη αιτιολογική σκέψη.

αγοράς και μέχρις ότου πραγματοποιηθεί αυτός ο στόχος, θα πρέπει να δοθεί ιδιαίτερη σημασία στους ελέγχους που πραγματοποιούνται στον τόπο αποστολής και να διοργανωθούν οι έλεγχοι που είναι δυνατόν να πραγματοποιηθούν στον τόπο προορισμού· [...] η λύση αυτή συνεπάγεται, ενδεχομένως, την κατάργηση των κτηνιατρικών ελέγχων στα εσωτερικά σύνορα της Κοινότητας».

66. Με την προοπτική αυτή, το άρθρο 1 της οδηγίας 89/662 επιβάλλει στα κράτη μέλη να φροντίζουν «ώστε οι κτηνιατρικοί έλεγχοι που πρέπει να γίνονται επί των προϊόντων ζωικής προέλευσης [...] να μην διενεργούνται πια, με την επιφύλαξη του άρθρου 6, στα σύνορα αλλά να διενεργούνται σύμφωνα με τις διατάξεις της παρούσας οδηγίας».

67. Λαμβανομένων υπόψη των στοιχείων αυτών, θεωρώ ότι το γεγονός ότι, στο πλαίσιο του συστήματος που εφαρμόζουν οι σουηδικές αρχές, η υποχρέωση συστηματικής εκ των προτέρων δηλώσεως για ορισμένα ζωικά προϊόντα από άλλα κράτη μέλη βαρύνει τους εισαγωγείς έρχεται σε αντίθεση τόσο με τον *στόχο της καταργήσεως των κτηνιατρικών ελέγχων στα σύνορα* όσο και με τον στόχο *του περιορισμού των ελέγχωνπου είναι δυνατόν να πραγματοποιηθούν στον τόπο προορισμού.*

68. Συγκεκριμένα, φρονώ, όπως και η Επιτροπή, ότι η υποχρέωση συστηματικής εκ των προτέρων δηλώσεως την οποία περιλαμβάνει η σουηδική ρύθμιση συνιστά μορφή ελέγχου στα σύνορα, καθόσον μάλιστα η υποχρέωση αυτή βαρύνει τον εισαγωγέα [28]. Συμβάλλει πράγματι στη διατήρηση ενός εμποδίου για την είσοδο στο σουηδικό έδαφος ζωικών προϊόντων που εισάγονται από άλλα κράτη μέλη, συμβάλλοντας έτσι στη διατήρηση των εσωτερικών συνόρων.

69. Βεβαίως, η έννοια των «επιχειρήσεων που παραλαμβάνουν προϊόντα προερχόμενα από άλλο κράτος μέλος ή που προβαίνουν στην πλήρη κατάτμηση μιας παρτίδας τέτοιων προϊόντων» του άρθρου 5, παράγραφος 3, της οδηγίας 89/662 μπορεί να ερμηνευθεί κατά γράμμα ως περιλαμβάνουσα τους εισαγωγείς ζωικών προϊόντων από άλλα κράτη μέλη.

70. Εντούτοις, η ερμηνεία αυτή δεν φαίνεται να ανταποκρίνεται στη θέληση του κοινοτικού νομοθέτη να καταργήσει τους ελέγχους στα εσωτερικά σύνορα της Κοινότητας.

71. Επισημαίνω εξάλλου ότι προκειμένου να επιτευχθεί ο αναγκαίος αυτός για την πραγματοποίηση της εσωτερικής αγοράς στόχος, ο κοινοτικός νομοθέτης δέχθηκε έναν πολύ ευρύ ορισμό της έννοιας του «κτηνιατρικού ελέγχου». Υπενθυμίζω ότι η έννοια αυτή καλύπτει πράγματι, σύμφωνα με το άρθρο 2, σημείο 1, της οδηγίας 89/662

28 — Κατά την Επιτροπή, «η λέξη "σύνορα" έχει εδώ τη νομική και όχι τη φυσική της έννοια» (βλ. δικόγραφο της προσφυγής, σημεία 20 και 21).

«κάθε υλικό έλεγχο ή/και *κάθε διοικητική διατύπωση* που αφορά τα προϊόντα που αναφέρονται στο άρθρο 1 και *αποβλέπει, με άμεσο ή έμμεσο τρόπο, να εξασφαλίσει την προστασία της δημόσιας υγείας* ή της υγείας των ζώων» [29].

72. Λαμβανομένων υπόψη των στοιχείων αυτών, φαίνεται πρόσφορο να θεωρηθεί ότι η οδηγία 89/662 απαγορεύει τη συστηματική επιβολή στον εισαγωγέα της υποχρεώσεως εκπληρώσεως μιας τέτοιας διοικητικής διατυπώσεως, διότι το μέτρο αυτό συντελεί στη διατήρηση των εσωτερικών συνόρων, γεγονός που καταλήγει σε αποτέλεσμα τελείως αντίθετο με τον στόχο της εξαλείψεως των κτηνιατρικών ελέγχων στα εσωτερικά σύνορα που επιδιώκει ο κοινοτικός νομοθέτης με την οδηγία 89/662.

73. Εξάλλου, θεωρώ, συμφωνώντας με την Επιτροπή, ότι το μέτρο αυτό έρχεται σε αντίθεση με τον στόχο του περιορισμού των ελέγχων που είναι δυνατόν να πραγματοποιούνται στον τόπο προορισμού. Επιβάλλεται συναφώς να επιμείνω στο γεγονός ότι, όπως είδαμε προηγουμένως, στο πλαίσιο της οδηγίας 89/662, οι έλεγχοι που είναι δυνατόν να πραγματοποιούνται στον τόπο προορισμού προβλέπονται περιοριστικά ή, διαφορετικά, «λεπτομερώς» [30]. Επομένως, η καθιέρωση από το κράτος μέλος προορισμού διοικητικής διατυπώσεως της οποίας οι λεπτομέρειες εφαρμογής υπερβαίνουν το πλαίσιο που τίθεται από την οδηγία 89/662 αποτελεί παράβαση της εν λόγω οδηγίας.

74. Ολοκληρώνοντας την ανάπτυξη, εκτιμώ επομένως ότι η οδηγία 89/662, και ειδικότερα το άρθρο της 5, παράγραφος 3, στοιχείο γ', πρέπει να ερμηνευθεί υπό την έννοια ότι απαγορεύει στην καθιέρωση από το κράτος μέλος προορισμού συστηματικής υποχρεώσεως εκ των προτέρων δηλώσεως των εισαγωγών, η οποία να βαρύνει τον εισαγωγέα ορισμένων ζωικών προϊόντων που προέρχονται από άλλα κράτη μέλη.

75. Επίσης, στον βαθμό που το σύστημα που τέθηκε σε εφαρμογή με τη σουηδική απόφαση περιλαμβάνει την επιβολή αυτής της συστηματικής υποχρέωσης στους εισαγωγείς, πρέπει, κατά τη γνώμη μου, να θεωρηθεί ως μη συμβατή με την οδηγία 89/662.

76. Πριν καταλήξω, περιορίζομαι να προβώ σε ορισμένες παρατηρήσεις επί της επιχειρηματολογίας που ανέπτυξε το Βασίλειο της Σουηδίας κατά την προ της ασκήσεως της προσφυγής διαδικασία, το οποίο υποστήριξε κατ' ουσίαν ότι το εθνικό του σύστημα δηλώσεως των εισαγωγών είναι αναγκαίο προκειμένου να ελέγχεται αν τηρήθηκαν από τα άλλα κράτη μέλη οι κοινοτικοί κανόνες κατά των σαλμονελών.

29 — Η υπογράμμιση δική μου.

30 — Προπαρατεθείσα απόφαση της 12ης Νοεμβρίου 1998, C-102/96, Επιτροπή κατά Γερμανίας.

77. Επιβάλλεται συναφώς η υπενθύμιση ότι, στο πλαίσιο της προσχωρήσεως του Βασιλείου της Σουηδίας στην Ευρωπαϊκή Ένωση, προβλέφθηκαν πρόσθετες εγγυήσεις όσον αφορά τις σαλμονέλες για τις παραδόσεις ορισμένων ζώων και ορισμένων ζωικών προϊόντων που προορίζονται γι' αυτό το κράτος μέλος [31].

78. Παραδείγματος χάριν, για το νωπό κρέας πουλερικών, οι εγγυήσεις αυτές τέθηκαν σε εφαρμογή με την απόφαση 95/411/ΕΚ του Συμβουλίου, της 22ας Ιουνίου 1995, σχετικά με τον καθορισμό, όσον αφορά τις σαλμονέλες, των κανόνων για τις δειγματοληπτικές μικροβιολογικές δοκιμές που πρέπει να πραγματοποιούνται στο νωπό κρέας πουλερικών που προορίζεται για τη Φινλανδία και τη Σουηδία [32]. Το άρθρο 2 της αποφάσεως αυτής προβλέπει έτσι ότι «[τ]ο νωπό κρέας πουλερικών που προορίζεται για τη Φινλανδία και τη Σουηδία υπόκειται, όσον αφορά τις σαλμονέλες, σε δειγματοληπτικές μικροβιολογικές δοκιμές που πραγματοποιούνται, σύμφωνα με το παράρτημα, στην εγκατάσταση [προελεύσεως] του εν λόγω κρέατος». Ο κανόνας αυτός δεν εφαρμόζεται όταν πρόκειται για εγκατάσταση που έχει ενταχθεί σε πρόγραμμα σχετικό με τους ελέγχους για σαλμονέλες που έχει αναγνωριστεί ως ισοδύναμο αυτού που εφαρμόζεται από τη Φινλανδία και τη Σουηδία [33].

79. Από τα στοιχεία του φακέλου προκύπτει ότι το σουηδικό σύστημα περί συστηματικών δηλώσεων των εισαγωγών ορισμένων ζωικών προϊόντων, που απορρέει από τη σουηδική απόφαση, καθιερώθηκε λόγω των αμφιβολιών που είχε το Βασίλειο της Σουηδίας ως προς το αν τηρούνται οι εγγυήσεις για την καταπολέμηση της σαλμονέλας σε ορισμένα κράτη μέλη αποστολής.

80. Συναφώς, θα ήθελα να υπενθυμίσω ότι, όπως αναφέρει η έκτη αιτιολογική σκέψη της οδηγίας 89/662, ο στόχος της καταργήσεως των κτηνιατρικών ελέγχων στα εσωτερικά σύνορα της Κοινότητας «συνεπάγεται την ενίσχυση της εμπιστοσύνης όσον αφορά τους κτηνιατρικούς ελέγχους που πραγματοποιούνται από το κράτος αποστολής».

81. Εφόσον επομένως το ζωικό προϊόν που προέρχεται από άλλο κράτος μέλος συνοδεύεται από πιστοποιητικό υγειονομικού ελέγχου, πιστοποιητικό καταλληλότητας ή κάθε άλλο έγγραφο που προβλέπεται από τους κοινοτικούς κτηνιατρικούς κανόνες, πρέπει να θεωρείται σύμφωνο με τους κανόνες που ισχύουν σε κοινοτικό επίπεδο.

31 — Βλ. υποσημείωση 6.

32 — ΕΕ L 243, σ. 29. Παρόμοιες εγγυήσεις καθορίστηκαν με την απόφαση 95/409/ΕΚ του Συμβουλίου, της 22ας Ιουνίου 1995 σχετικά με τον καθορισμό, όσον αφορά τις σαλμονέλες, των κανόνων για τις δειγματοληπτικές μικροβιολογικές δοκιμές που πρέπει να πραγματοποιούνται στο νωπό βόειο και χοίρειο κρέας που προορίζεται για τη Φινλανδία και τη Σουηδία (ΕΕ L 243, σ. 21).

33 — Βλ. άρθρο 3 της αποφάσεως 95/411. Οι ίδιοι κανόνες εφαρμόζονται στο νωπό βόειο και χοιρινό κρέας, δυνάμει των άρθρων 2 και 3 της αποφάσεως 95/409.

82. Αν προκύψει, κατά τη διάρκεια ελέγχου που πραγματοποιείται στον τόπο προορισμού της αποστολής ή κατά τη μεταφορά, ότι το προϊόν ενδέχεται να βλάψει τον σκοπό προστασίας της δημόσιας υγείας, τα άρθρα 7 και 8 καθορίζουν τη διαδικασία που πρέπει να ακολουθήσει το κράτος μέλος προορισμού. Έτσι, το Δικαστήριο αποφάνθηκε π.χ., ότι, «εφόσον η Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας διαπίστωνε, στο πλαίσιο επιτρεπομένων ελέγχων και κατ' εφαρμογή δικών της μεθόδων, ότι το εισαγόμενο κρέας παρουσίαζε έντονη γενετήσια οσμή που το καθιστούσε ακατάλληλο για ανθρώπινη κατανάλωση, δηλαδή διαπίστωνε τη συνδρομή των περιστάσεων που περιγράφονται στο άρθρο 7, παράγραφος 1, στοιχείο β', της οδηγίας 89/662, όφειλε να κινήσει την προβλεπόμενη στο άρθρο 8 της ίδιας οδηγίας διαδικασία και να έλθει αμέσως σε επαφή με τις αρμόδιες αρχές του κράτους μέλους αποστολής, εν προκειμένω του Βασιλείου της Δανίας». Οι γερμανικές αρχές δεν μπορούσαν επομένως να δηλώσουν μονομερώς ότι η καλούμενη «μέθοδος τροποποιημένης ανοσοενζυματικής του καθηγητή Claus», με την οποία είναι δυνατόν να εντοπιστεί η οσμή αυτή, είναι υποχρεωτική σε όλες τις περιπτώσεις και να αρνηθούν κατά συνέπεια να αναγνωρίσουν την καταλληλότητα των εισαχθέντων κρεάτων που είχαν ελεγχθεί σύμφωνα με τη δανική μέθοδο scatol, χωρίς όμως να ακολουθήσουν την ειδική διαδικασία που έχει καθιερωθεί με το άρθρο 8 της οδηγίας 89/662 [34].

83. Εξάλλου, το άρθρο 9 της εν λόγω οδηγίας εγκαθιδρύει «ένα σύστημα διασφαλίσεως, που αποβλέπει στην αντικατάσταση των ενδεχομένως ανόμοιων συντηρητικών μέτρων που λαμβάνουν επειγόντως τα κράτη μέλη σε περίπτωση σοβαρού κινδύνου» [35].

84. Από τα στοιχεία αυτά καθίσταται δυνατόν να επιβεβαιωθεί ότι, σε περίπτωση αμφιβολίας για το αν το κράτος μέλος αποστολής τήρησε τους κοινοτικούς κανόνες κατά της σαλμονέλας, το κράτος μέλος προορισμού υποχρεούται να προσφύγει στις διαδικασίες και στα μέτρα διασφαλίσεως που προβλέπονται από την οδηγία 89/662. Δεν μπορεί να προσθέσει μονομερώς συμπληρωματικά εθνικά μέτρα που βαίνουν πέρα από τις διατάξεις της εν λόγω οδηγίας, η οποία ορίζει το εναρμονισμένο κοινοτικό σύστημα κτηνιατρικών ελέγχων που έχει εφαρμογή στο ενδοκοινοτικό εμπόριο ορισμένων ζωικών προϊόντων.

85. Η ανάλυση αυτή είναι σύμφωνη με τη θεμελιώδη αρχή της κοινοτικής έννομης τάξεως, σύμφωνα με την οποία τα κράτη μέλη πρέπει να ενεργούν στο πλαίσιο των διαδικασιών και των μέσων προσφυγής στη δικαιοσύνη που προβλέπονται από τη Συνθήκη ΕΚ όταν εκτιμούν ότι άλλο κράτος μέλος δεν τηρεί τις υποχρεώσεις που υπέχει από την κοινοτική νομοθεσία [36].

34 — Προπαρατεθείσα απόφαση της 12ης Νοεμβρίου 1998, C-102/96, Επιτροπή κατά Γερμανίας (σκέψεις 37 και 41).

35 — Απόφαση της 5ης Δεκεμβρίου 2000, C-477/98, Eurostock (Συλλογή 2000, σ. I-10695, σκέψη 59).

36 — Βλ., ιδίως, αποφάσεις της 13ης Νοεμβρίου 1964, 90/63 και 91/63, Επιτροπή κατά Λουξεμβούργου και Βελγίου (Συλλογή τόμος 1954-1964, σ. 1223), και της 25ης Σεπτεμβρίου 1979, 232/78, Επιτροπή κατά Γαλλίας (Συλλογή τόμος 1979/II, σ. 323, σκέψη 9).

V — Πρόταση

86. Κατόπιν των προεκτεθεισών σκέψεων, προτείνω στο Δικαστήριο:

1) να αναγνωρίσει ότι το Βασίλειο της Σουηδίας, επιβάλλοντας στους εισαγωγείς ορισμένων ζωικών προϊόντων που προέρχονται από άλλα κράτη μέλη την υποχρέωση συστηματικής εκ των προτέρων δηλώσεως των εισαγωγών των εν λόγω προϊόντων, παρέβη τις υποχρεώσεις που υπέχει από την οδηγία 89/662/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 11ης Δεκεμβρίου 1989, σχετικά με τους κτηνιατρικούς ελέγχους που εφαρμόζονται στο ενδοκοινοτικό εμπόριο με προοπτική την υλοποίηση της εσωτερικής αγοράς, και ειδικότερα από το άρθρο 5, παράγραφος 3, στοιχείο γ', της οδηγίας αυτής,

2) να καταδικάσει το Βασίλειο της Σουηδίας στα δικαστικά έξοδα.